

Interdisciplinary Approaches to Twilight

Få bokserier har skapat så mycket debatt bland spekulativfiktions-fans som Stephenie Meyers ”Twilight”-serie. Som aldrig förr har läsare delats upp i *för* eller *emot* Meyers och hennes alster. Mariah Larsson och Ann Steiners (ed.) antologi *Interdisciplinary Approaches to Twilight. Studies in fiction, media and a contemporary cultural experience*¹, är ett välkommet försök att tackla frågeställningar kring Twilight-fenomenet. Boken samlar olika forskares tankar centrerade kring fyra ämnen: *Bodies and experiences*, *Readers and fans*, *Market and media* och *Vampires*. Boken utlovar alltså en bred översikt över hur man kan se på Twilight-serien och den kultur och kommers som byggts upp runt den.

Det första som slår mig som läsare är hur väl artikelan-tologin lämpar sig för att tackla fenomen som Twilight. En antologi är ett bra tillvägagångssätt att från akademiskt håll agera eller reagera på massmedia fenomen som Twilight. Det är helt enkelt önskvärt att samla olika synpunkter i samma skal, då fenomen som Twilight är komplexa samspel mellan fan, författare, intertext och marknadskrafter. Det andra som slår mig som ’finsk läsare’ är hur utomordentligt svensk denna bok är. En överväldigande majoritet av artiklarna (12 av 16) skrivna av svenska akademiker.

Jag förstår att till en viss del är artiklarnas betoning på könsroller och sex, Twilight-serien har förlöjligats som en sorts harlequine-romaner för skol flickor, också av mer seriösa recensenter. Ett belysande av fenomenet ur köns och sexualitetsperspektiv är oundvikligt. Jag är också medveten om att en fjärdedel av denna antologi går under temat *Bodies and experiences*, men jag anser helt kallt att könsroll och sexualitets-diskursen är överrepresenterade i denna antologi. Detta kanske illustreras bäst av att teman kring könsroll och sexualitet, på något sätt tangeras i *nio* av de *sexton* artiklarna. Min läsning av denna antologi är förstas beroende av *mitt* intresse för genren vampyr-berättelser. Om man inte har en uppfattning om vad Twilight är, aldrig har läst en bok om vampyr-fiktion, så kanske diskussionen om könsrollerna och den sexuellt laddade situationen är intressant. Dels reagerar jag här på att köns och sex diskussionen har fått ta över från andra (i mitt tycke) mer givande analyser av fenomenet Twilight, men jag vill också påpeka att de artiklar som handlar om sexuella kopplingar mellan en manlig odöd antagonist och en kvinnlig levande protagonist inte tillför något nytt till analysen av moderna vampyrberättelser. Detta då en diskussion om manligt/

kvinnligt, död/levande i samband med diskussionen om vampyr-fiktion redan är överspelad.

Det som är styrkan i en tvärvetenskaplig antologi är att det finns något för alla i den. Även om jag tycker att den första temadelen *Bodies and experience* behandlade könsrollerna och sexualiteten i böckerna och nästa temadel (*Readers and fans*) i mycket samma diskurs hos fansen, så måste jag medge att jag finner artiklarna under temarubriken *Readers and fans* mycket intressanta. Framförallt vill jag lyfta fram Malin Isaksson och Maria Lindgrens Leavenworths artikel *Gazing, imitating, desiring. Alternative constructions of agency and sex in Twifics* (s. 127) som ett bra inlägg i debatten om *textual poaching* och *slash-fiktion*.

Temat *Markets and Media* är oundvikligt då fenomen som Twilight är ett komplext samspel mellan fiktion, fans och marknad. Hela temadelen om *Market and media* var ett väl avvägt avsnitt och här applåderar jag både skribenterna och redaktörerna. Just det avsnittet visar på styrkan i den vetenskapliga genren antologi.

För att behandla en bokserie om vampyrfiktion så finns det förhållandevis lite beskrivet om kopplingen mellan Twilight och vampyrer (och annan fiktion) i denna antologi. Som folklorist och intertextualitetsforskare är jag lite besviken på att inte fler än tre artiklar ingår i det temaområdet, men jag måste ändå medge att artiklarna som ingår i temat är bra. Jag tyckte framförallt om Taliah Pollacks artikel *Damnation or salvation? vampire ethics, Edward Cullen and the Byronic hero* (s. 263). Detta eftersom Pollack resonerar kring termer som motiv, hjälte-typer och symbolik i Twilight-serien. Även om också denna artikel tangerar den vid det här laget uttjatade sexualitetsdiskursen.

Jag tycker om formen av tvärvetenskaplig antologi. Med det sagt vill jag säga att denna antologi har två problem: (1) Koncentrationen av artiklar som tangerar samma diskurs (kön och/eller sex) och (2) uppbyggnaden så att artiklar som har liknande diskurs inom samma temaområde ligger efter varandra. Det kan vara bra att artiklar som behandlar ett gemensamt tema ligger samlade. När två artiklar med köns/sex-diskurs under samma tema ligger efter varandra i ordningen så blir känslan lite av tårta på tårta. Detta gör att läsaren tröttnar på utläggningarna kring diskursen i fråga. Problemet kunde man ha undvikit genom att inte lägga två artiklar med samma diskurs efter varandra.

En tredje sak som jag vill kritisera är att det, i mitt tycke, saknas artiklar i denna antologi. Jag skrev inledningsvis att Meyers produktion lätt till en uppdelning bland spekulativfiktions-fans i *för* eller *emot* fenomenet. Detta har lett till en diskussion (framförallt på nätet) och en produktion av anti-Twilight narrativer och skämt. Jag hade gärna satt en artikel i antologin om den negativa kri-

1 *Interdisciplinary Approaches to Twilight. Studies in fiction, media and a contemporary cultural experience* (ed. Larsson, Mariah & Ann Steiner 2011 Nordic Academic Press, Lund)

tik och till och med hat som Meyers produktion har gett upphov till. En annan artikel jag saknar i denna antologi är en om den moral-panik som uppstått i USA kring att tonåringar i skola och på fritiden aspirerar till att vara odöda. Detta är en del av fenomenet Twilight som inte alls kommer fram i denna antologi.

Så vem är då denna antologi för? Tyngdpunkten i denna bok ligger på analyser kring sexualitet och könsroller. Oavsett vilken temadel man läser så letar sig en, i mitt tycke, uttjatad sexualitetsdiskurs in i skribenternas artiklar. Vad detta beror på tänker jag inte spekulera i. Artiklarna är välskrivna och poängerna intressanta även om koncentrationen på en diskurs gör att antologin tappar något av poängen av tvärvetenskaplig antologi. Själva uppbyggnaden av antologin gör också att man stundtals som läsare känner att: ”nu blev det väl ändå tårta på tårta”. Antologin lämpar sig utmärkt om man behöver läsa sig på könsrolls och sexualitetsdiskurser i moderna fandomfenomen. Om man som jag, inte är så intresserad av just sexualitetsdiskursen och könsrollsfrågor utan är mer intresserad av andra kulturella strukturer, så kan man finna antologin något enformig.

Jakob Löfgren